

FØROYA SOSIAL DEMOKRATUR

kemur út eina ferð um vikuna og kostar
kr. 2,00 + porto um fjórðingsárið.
Brádf. blaðstjóri: MARTIN JOENSEN
Prent: A. ØSTER's

Sendinevndin afturkomin

Henda sendinevndin — úrslitið av einum lögtingsvalgi — sum verið hevur íðri í Danmark og tingast við stjórnina har niðri um at broyta okkara stjórnarviðurskipti, er afturkomin, og alment er lagt fram úrslitið av hesum tingingum. Hon var ongantíð fullvegis samd sinamillum um krøvini, og tað uppskot, ið afturkomið er við, og sum leggjast skal fyri Tingið, hevur danska stjórnin sjálv skapað sær burtur úr tí, Føroyingarnir hava flutt fram.

Her skál ikki røðast um innihaldið á uppskotinum. Tað er eitt, ið er at bíta merki í, og sum Føroyingar eiga at geva fullan ans, og tað er, at við hesum uppskoti siga Danir seg at hava gingið so langt, sum teir kunna viðvíkjandi sjálvstýri til Føroyar. Skal nakað band vera millum hesi bæði lond Føroyar og Danmark, so halda teir ikki, teir kunna gera boðið longur — uttan fullur skilnaður verður. Og hetta er ikki bara meiningin hjá hesi sitandi stjórnini, vinstrustjórnini við K. Kristensen, hesum seiga Jútánum, sum oddamanni. Men uppskotið er lagt fram fyri Ríkisdagin, og hóast lítil semja er millum stjórnina og ymsar politiskar flokkar, i hesum spurningi, hvussu nógv, ið gevast skal Føroyingum, um ríkisheildin ikki skal verða skalað, geva allir vinsturstjórnini viðhald. Dansk bløð úr flokkunum skriva, at her er farið so langt, sum yvirhøvur farast kann.

Nú ið Løgtingið kemur saman, fáa tingmenn greiða gøtu at ganga. Um vit skulu standa saman við Danmark, mugu viðurskiptini millum londini verða lægd innanfyri rammurnar á hesum uppskoti. Onkrar smáar broytingar kunna gerast, men grindaverkið má verða standandi.

Hvat vit so meina og ikki meina, so má sigast, at eitt er vundið burtur úr tingingunum. Tað er klárleiki komin um spurningin Føroyar—Danmark. Nú vita vit, hvussu mikið sjálvstýri vit kunnu fáa, um vit skulu standa í ríkisfelagsskapi við Danmark. Her er eingin uniön. Uniön hava Danir havt, og hana vilja teir vist einki meira hava við at gera. Føroyar eru partur av danska ríkinum; men sum ein partur við serstakum eyðkennum skal hann hava viss rættindi. Amtsstæðan fellur burtur, og viðvíkjandi flaggi og máli so verður har fritt at velja — tað er so at skilja, at flagg og mál hjá báðum

partum verða sett javnbjóðis og hava somu rættindi.

Nú er eitt annað áhugavert eftir, og tað er, hvussu uppskotið verður fagnað her heima í Føroyum. Tingið er ikki saman komið enn, so haðani er einki at halda seg eftir. Men í einstøkum bløðum er so mikið komið fram, at vit kunna hava ein varhuga av, hvussu oddamenn í flokkum fara at taka undir hesum tilboði frá Danmark. Jóannes Patursson, formaður Fólka-flokksins, er stutt orðaður, men meiningin skilst. Hesin komið dugir at taka til, tað kemst ikki burtur frá. Hann nýtir hin farna síðin, ið Føroyingurin var kendur fyri, tá ið eitthvørt ástóð, at fara í kvæði, tað gav best og greiðast mannsins hugsan. Og hann sigur beinanvegin, at hetta er háð at bjóða Føroyingum. Altså skal farast eftir tí, ið flokksins formaður alment setir fram, so kunnu vit ongan frið venta. Har er eingin eftirkannan at vanta. Hetta er ein stríðslúrur, ið ljóðar. Næstformaður flokksins, Thorstein Petersen, og annar maður úr flokkinum, Poul Petersen, ið báðir vóru niðri í Danmark, eru báðir komnir við eini frágreiðing í »Dagblaðnum«. Hon tykist monnum eitt sindur lögín. Hon sigur ikki stórvegis um, hvat báðir halda um tilboðið, men hon sýnist at hava ta ætlan at leggja báðar javnaðarmenninar, ið niðri vóru, undir at hava tikið seg aftur og ikki lagt tað uppskotið fram, ið teir fóru við úr Føroyum — ella íhvuus er einki hert á at vinna tí nakran frama. Hetta var nú ein lögín ábreiðsla at seta fram, so brátt aftur var komið. Men vit eru um at koma í vana við slíkt: Tá ið ikki gongur eftir vild, ella partamenn einki dáma tað, ið ein hevur fingið á skafti, so skulu aðrir fram sum skotbjálvar. Aðrir syndabukkar, ið hava svikið og eru gingin frá orðum sínum. Trettan vóru meiri enn tólv, og so var at prógva, at javnaðarmenn vóru sambandsmenn. Tað kann vera, at veljarar eru góðtrúnir, men vit mugu spyrja, um teir ikki einaferð fara at nýta vit og skil. Hetta er tó lætt at fáa greiðu á. Referat er tikið av tingingunum, tað kann leggjast fram, og so fæst at siggjast, hvat hvør hevur sagt.

Frá sambandi hava vit einki opinskráð hoyrt. Kanska teir geva hesum viðhald. Teir læa, halda teir, men eitt sindur frá hini gomlu sambandsstæðuni man tó vera farið.

Uppskotið fer so sum sagt fyri Tingið. Tað kann geva tí broytingar, men høvudsverkið má standa, skal danska stjórnin taka við. So er fólkið eftir. Tá er einki eftir at gera, uttan Føroyingar verða atspurdir, og sjálvir geva svar. Nú er nakað komið at taka fólkaatkvæðisgreiðslu um: Ríkisins stjórnaruppskot ella kanska loysing.

Lærdómssetrini í Føroyum

Vit hava ongantíð verið væl-stædd við lærdómssetir, hægri skúlar, her á landi.

Vit hava havt ein læraraskúla, men hann hevur verið illa skipaður. Hann hevur hingið sum ein slintra uppi í Realskúlanum í Havn. Lærararnir við henda skúlan hava eisini undirvíst í læraraskúlanum, og tað hava teir gjørt seinrapartar, tá ið besta megi teirra er farin til Realskúlan. So hava lærarar við kommunuskúlan í Havn tikið hondina í, og tað er eisini aftaná, at teir hava endað sitt dagverk við sín skúla. Hesin skúli hevur tí ongantíð verið javnsettur hinir læraraskúlnar í ríkinum, og er tí farið og fer ein fjöld av ungdomi suður eftir at taka læraraprógvið skúlar í Danmark, sum eru hægri í meti.

Fyri nøkrum árum síðani fingu vit ein studentaskúla í Havnini. Tá ið hann var settur á stovn, kendist sum eitt band var aturknýtt við eina ríka tíð í søgu fólks okkara: miðeldin við sínum prestaskúla og sínum skaldskapi. Men umstæðurnar hjá hesum skúla vóru einki at gabbja av. Hann fekk eisini innivist í realskúlanum í Havn, men tað var heldur ikki fyrr enn seinrapartarnar, hølið kundi fáast, út á kvæðið, ein tíð, ið er óhóskandi til langan skúlagang. Eitt annað brek, hann hevði, var tað, at hann gav lærdóm bert í einum parti av tí, studentaskúlar vanligu geva sínum næmingum: hin málsliga deildin, tann matamatiska deildin var ikki við.

Undir krígunum fekk hann iva-leyst av næmingum, men nú kríggið er av, kemur so aftur tað fyri, at næmingar søkja burtur aðrastaðni, har teir kunna taka eitt studentaprógvið, teir kunna nýta til tær lærdómsgreinir, teir skulu kanna gjøllari á lærda háskúlanum í Keypmannahavn. Afturat hesum kemur eisini, at tað er biligari at lesa í Danmark. Kostarhaldið verður so dyrt í Havn, at tað er uttan samanlíkingar.

Skal tí hesin skúli ikki fara fyri bakka, er eitthvørt til ráða at taka. Uppskot lá einaferð fyri tinginum at stovna kostskúla í Havn. Hetta uppskotið má takast fram aftur. Læraraskúlin og studentaskúlin við gymnasium mugu leggjast saman og gerast til ein kostskúla. Løgtingið má bera útreiðslurnar, og kommunurnar taka undir. So verður ansað eftir, at bert næmingar við góðum gávum sleppa fram at. Tað verður einki liv av okkum sum fólk, skulu lærdómssetrini gleppa undan okkum ella vera í slukum líki, at eingin dugur er í teimum. Ein ungdomur, ið allur fer til útlandið at læra gerst rót-

leysur og festir seg aldrin aftur. Vit skulu fara burtur, men vit mugu gróðursetast fyrst í heimlandinum. Skúlnarir her á landi mugu tí útbúgvast so, at teir kunnu javnmetast skúlum burturi og verða førir at uppvenja ein ungdom, ið kann meta seg javnt við ungdom aðrastaðni og kann tæna landi sínum her heima.

Mandlige og kvindelige Plejeelever

i Alderen 20—28 Aar kan antages. Løn i Elevearet Kr. 100,—, 105,—. Skema til Ansøgning kan rekvireres paa Hospitalet.

Sindsygehospitalet i Nykøbing Sj.

Sild og ísur

Vit hava altíð nakað av nýfrystari agnsild og ísi á goymslu.

P/f Fiskavirkið, Sydrugøtu.
Tlf. 2.

FØROYA BRUNATRYGGING

Hús - innbúgv - vørur - verða tryggjað.

Skrivstovan er opin frá kl. 10-1 og 3-5.
Leygardag - - 10-2.

Telf. 372.

Øll eiga at brúka

Føroyska hondsápu frá fabrik OKKARA

Føroya Sjóvátrygging

Skip - motorbátar
útróðrarbátar - vørur
verða tryggjað
Telf. 372.

Dynamit

og annað sprengievni

C. C. JOHANSEN

TÓRSHAVN TLF. 30

Blanka er besta
blankingarevni.